ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 206 ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Շորեքշաբթի 7 Դեկտեմբերի 1888 Շորեքշաբթի 7 Դեկտեմբերի ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 206

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամիսը՝ 6 րուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 կ., ամիսը՝ 1 ր. 50 կ., հատուկ 5 կոպեկի։
Ժամանորդ գրուած են թերթերում միմիայն լամբագրատանը։

Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ, Редакція «Норъ-Даръ» կամ Tiflis. Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր (բացի տօն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունւում են ամեն ընդունելով։
Յայտարարութիւնների գառին 2 կ., երեսամերջ դամար կրկնապատիկ։

„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ“

ВЪ 1889 ГОДУ

(шестой годъ изданія)

будетъ выходить въ Тифлисѣ, какъ и въ прошлые годы, ежедневно, по программѣ газеты литературной, общественной и политической.

Условія подписки, съ пересылкою и доставкою: на годъ **10 р.**, на полгода—**6 р.**, на три мѣсяца—**3 р. 50 к.**, на одинъ мѣсяцъ—**1 р. 50 к.** *За границу*: на годъ—**17 р.**, на полгода—**9 р.**, на три мѣсяца—**5 р.** (Подписка принимается не иначе, какъ считая съ 1-го числа любого мѣсяца).

Объявленія: на 4-й страницѣ газеты по расчету **8 к.** за строку петита или за занимаемое ею мѣсто. На первой страницѣ—**15 к.** за такую-же строку.

Подписка и объявленія принимаются:

а) **ВЪ ТИФЛИСѢ: въ конторѣ газеты**, Головинскій проспектъ, домъ Читахова, № 12.

б) **ОТДѢЛЕНІЯХЪ КОНТОРЫ:**

1) **ВЪ БАКУ—при аптекарскомъ магазинѣ И. Г. Чубинова**, на Михайловской улицѣ, домъ Мирза-Авакова и Карабегова.

2) **ВЪ КУТАИСѢ—при книжномъ магазинѣ братьевъ Чиладзе**, противъ бульвара, въ домѣ Г. Андроникова.

3) **ВЪ БАТУМѢ—при конторѣ М. С. Бетанова**, Набережная, домъ Ферадъ-Бега.

в) **У АГЕНТОВЪ КОНТОРЫ:**

1) **ВЪ Г. ШУШѢ—С. О. Ананьева**, на площади Топханэ.

2) **ВЪ ГОРИ—Ир. И. Рамишвили.**

Въ отдѣленіяхъ и у агентовъ подписка и объявленія принимаются **по редакціоннымъ цѣнамъ**, безъ всякой надбавки. Розничная продажа тоже производится безъ увеличенія платы, **по 5 коп.** за номеръ.

Иногородные адресуютъ свои требованія: **Въ Тифлисъ, въ редакцію „Новаго Обозрѣнія“.**

Редакторъ **М. А. Успенскій.**
Издательница **О. А. Николадзе.**

(Խմբ.) 3—2

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Քրոնիկոն. — Լուրեր։ Մի առաջարկութիւն։
Թղթակցութիւնները.—Շուշի։
Քաղաքական.—Լուրեր։
Խառն լուրեր։
«Նոր-Դար»-ի հեռագիրները։
«Նոր-Դար»-ի պատասխանները։
Բանասիրական.—Առաջին սէր (շարուն.)։
Յայտարարութիւնները։

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Երեքշաբթի, դեկտեմբերի 6-ին, Նորին կայսերական Բարձրութիւն Ժառանգի անուանակոչութեան օրը, հանդիսաւոր մաղթանք կատարուեց Թիֆլիսի Հայոց աւագ եկեղեցում, և ուսաց սաթօրում։ Քաղաքն առաւօտից զարդարուած էր գրօշակներով։

—

Խմբագրութեանս կողմից բաժանորդագրութեան մասին արած առաջարկութիւնն ընդունելութիւն է գտնում։ Մեր սովորական բաժանորդներից օ-մանք, բաժանորդ գրուելով, մի ուրիշ բաժանորդ էլ են տալիս «Նոր-Դար»-ին, իբրև ամենօրեայ Թերթ ցանկալի էր, որ «Նոր-Դար»-ը չատ ընթերցողների հետ և աւելի բաժանորդներ ունենար, որպէս զի կարողանար ծածկել իւրաքանչիւր տարի աւելացող ծախքերը։ Շատ բաժանորդներով մեզ համար կարելի է անվնաս հրատարակել այնպիսի մի ամենօրեայ Թերթ, ինչպիսին «Նոր-Դար»-ն է, որովհետև 10 րուբլի տարեկան բաժանորդագինը է նկատի առնելով, անհամեմատ ամենից արժան Թերթն է «Նոր-Դար»-ը հայոց մէջ։ Այդ կը հասկանայ նա, ով որ պարբերական մամուլի գործի հետ քիչ շատ ծանօթ է։ Այսպէս, ինչքան գումար «Նոր-Դար»-ը Թղթի վրայ է ծախսում, այդ գումարով միայն կարելի է մի ամսագրի գրեթէ բոլոր անհրաժեշտ ծախսերը հոգալ, ինչպէս Թղթի, տպարանի, գրաշարի, պօստային ծախքերը։ Բայց ամենօրեայ Թերթի ծախքը միայն Թուղթը չէ. «Նոր-Դար»-ը պօստի—այսպէս ասած Թերթի առաքման, էքսպէդիցիայի վրայ ծախսում է տարեկան մօտ 3000 րուբլի։ Տպարանի, գրաշարների, խմբագրութեան և այլ ծախքերի մասին չենք խօսում. եթէ այդքան էլ չինում ենք այստեղ, այդ նրա համար է, որ ընթերցող հասարակութիւնը տեսնէ, որ 10 րուբլի բաժանորդագնով «Նոր-Դար»-ը ամենից արժան Թերթն է հանդիսանում մեր մէջ և թէ խմբագրութիւնս չկամենալով բաժանորդագինն աւելացնել, սպասում է, որ բաժանորդների շատութեամբ ծածկէ իւր ծախքերը։

—

ԹԷՕԴՈՍԻԱՑԻՑ. — Այս օրերս արժ. Հայր Խորէն Ծայրագոյն վարդապետ Սանկտ-Պետերբուրգի հայերի կողմից ստացաւ ընծայ՝ վարդապետական մի հիանալի արծաթեայ գաւազան և մի գեղեցիկ ուղերձ ժողովրդի ստորագրութեամբ։

Տեղիս ժողովրդի շնորհաւորութիւններին արժ. Հայրը նկատում էր, որ այդ ընծան նշան է ոչ թէ իւր արժանիքին, այլ Պետերբուրգի հայերի զգացումներին դէպի Հայաստանեայց եկեղեցին, դա նշան է մայրաքաղաքի հայերի սիրուն դէպի լեզուն և կրօնը, որ արժանապատիւ Հայրը քարոզում էր։

Գաւազանն արժէ 400 րուբլի, չհաշուելով զարդարուն արկղը։ Ուղերձը բաւական գեղեցիկ նկար ունի։ Բոլորը միասին կ՚արժէ մօտ 500 ր.։

—

Մօսկուայից եղբարք Քամհարեանները վեց բաժանորդագին ուղարկելով, «Նոր-Դար»-ի երկու օրինակ Թուղել են խմբագրութեանս տնօրինութեանը։

—

ՄԵԾ-ՂԱՐԱԲԼԻՍԱՑԻՑ.— Նոյեմբերի մէկից չանկարծ եղանակը փոխուեց և կանաչները, ծառերի տերևները Թառամեցան, ծածկուելով ձիւնի տակ։ Սաստիկ ցրտերից առաջացաւ հիւանդութիւն. ցուրտը ունեցաւ և իւր զոհը։ Բացի այդ, ժողովրդի մեծ մասը ձմեռուայ պատրաստութիւն չունէր։ Փողի քեասատութեան պատճառով, շատերը իրենց տակի գործերքն և կաշպեհաները վաճառեցին անհրաժեշտ ծախսերի համար։

Առևտուրը սաստիկ քնած է։

Վերջերս եղանակը կրկին լաւացաւ և մինչև որ փայտ ունեցող «իշխանները» կմտածէին չունեցողների համար, մինչև անտառից փայտ բերելու իրաւունք առնելը, կրկին այս օրերս ձիւնը Հանապարհը կապեց։

Մեր անտառապետը նոր-նոր էր ժողովրդի ցաւը հասկացել, այն էլ, ինչպէս լսում ենք, գնալու է, տեղը ուրիշն է գալու։

—

Ասացինք, որ չանկարծամահ լինելը սովորութիւն է դարձել մեր քաղաքում։ Դեկտ. 6-ին հոծ բազմութեան ուղեկցութեամբ Թաղեցին Սողոմոն Շարուրեանին, որ նոյնպէս չանկարծ մեռել էր։ Հանգուցեալին ամբողջ Թիֆլիսը Հանդիսում է. իբրև մի խեղճ տղայ և գործակատար, ոչնչով գործ սկսեց, իւր հետ ունենալով միմիայն գործունէութեան և Հեռանարկութեան մեծ եռանդ. նա մերձաւորների հետ խաղալով և մեծ նեղութիւնների դիմադրելով կենքից իւր երկրաւորը նոյնպէս—ոչնչով, Նրա Թաղման ծախքը տուին նրա պատրաստիրներից երկուսը։

Հանգուցեալը Թողնում է իւր ժառանգներին 600 հազարից աւելի պարտք և մի մեծ գործ, որ ապագայում կարող է օգուտ և հարստութիւն բերել նրա ժառանգներին։

Հանգուցեալը գործօն, Հեռնարկող մարդ լինելով, ասում են հիւրասէր,

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՍԷՐ *)

(Ցուրգէնեւից)

XVI

Ձաշից յետոյ հիւրերը կրկին հաւաքուեցան Չինայիդայենց տանը—և օրիորդն ընդունեց նրանց։ Ամբողջ խումբն այդտեղ էր, ինչպէս այն առաջին, ինձ համար անմոռանալի երեկոյեան,—մինչև անգամ Նիկոմացկին էլ այնտեղ էր. այս անգամ Մայդանովն ամենից առաջ եկաւ—նա նոր ոտանաւորը էր բերել հետը։ Կրկին սկսանք բաղդ խաղալ, բայց առանց նախկին օտարոտի վարմունքների, առանց չիմարութիւնների և աղմուկի—գնչուական տարրն անհետացաւ, Չինայիդան նոր տրամադրութիւն տուեց ժողովին։ Ես նստած էի նրա կողքին, եմ, որպէս մանկլաւիկ, ունեցած երաւունքով ի մէջի այլոց նա առաջարկեց, որ մեզանից ում որ վիճակը դուրս գայ, պատմէ իւր երազը. բայց այդ չաջողուեց։ Երազները կամ անհետաքրքիր էին լինում (Բելօվզօրովը երազում տեսել էր, որ իւր Հիւն Ձուլով է կերակրելիս եղել և Հիւս գլուխը փայտից է եղել), կամ անբովանակն, հնարովի։ Մայդանովը մեզ կերակրեց մի ահագին վիպակով,—այդտեղ և՛ դամբարանները կային, և տաւղաւոր հրեշտակները, և խօսող ծաղիկները, և հեռուից լսուող ձայները։ Չինայիդան չէր ուզում, որ նա վերջացնէր։ — Եթէ բանը հնարելուն հասաւ,— ասաց նա,—ուրեմն Թող իւրաքանչիւրս էլ անպատճառ մի որ և իցէ հնարովի բան պատմենք.—Առաջին կարգը կրկին նոյն Բելօվզօրովին ընկաւ։

Սրտատրոփ հուսարը շփոթուեց։

—Ես ոչինչ չեմ կարող հնարել,—բացականչեց նա։

—Ի՞նչ դատարկ բան, — վրայ բերեց Չինայիդան։ — Դէ, երևակայեցէք, որ ամուսնացած էք, և պատմեցէք, Թէ ինչպէս ձեր կնոջ հետ ժամանակ կ՚անցկացնէիք։ Դուք նրբան կը փակէիք տանը։

—Ես նրան տանը կը փակէի։

—Ու ինքներդ կը նստէիք հետը։

—Ինքս էլ անպատճառ հետը կը նստէի։

—Շատ լաւ.—Հապա եթէ այդ ձանձրացնէը նրան և ձեզ դաւաճանէը։

—Կ՚սպանէի նրան։

—Ի՛սկ եթէ նա փախչէը։

—Նահիյը կը հասնէի և կ՚սպանէի։

—Լաւ, է՛, ասենք ես ձեր կինը լինէի, ի՞նչ կանէիք այն ժամանակ։

Բելօվզօրովը լռեց։—Ինքս ինձ կը սպանէի... Չինայիդան ծիծաղեց։

—Ինչպէս տեսնում եմ, ձեր երգը կարճ է...

Երկրորդ վիճակը Չինայիդային դուրս եկաւ։ Նա աչքերը ձգեց առաստաղին և մտածութեան մէջ ընկաւ։

—Ա՛յ, լսեցէք,—ասաց նա վերջապէս,—տեսէք ինչ մտածեցի ես.... Երևակայեցէք ձեզ մի փառահեղ պալատ, ամարային գիշեր և սքանչելի լանջոյք։ Խնջոյք կազմողը երիտասարդ Թագուհին է։ Ամեն տեղ ոսկի, մարմարիոն, բլուրիդ, մետաքս, լոյս, ալմաստ, ծաղիկները, բուրում, Ճոխութեան բոլոր պերճանքը։

—Ճոխութիւն սիրում էք դուք,—ընդհատեց նրան Լուշինը։

—Ճոխութիւնը գեղեցիկ է, — պատասխանեց օրիորդը,—իսկ ամեն գեղեցիկ բան ես սիրում եմ։

—Գեղեցկից աւելի,—հարցրեց նա։

—Այդ խորամանկ հարց է, չեմ հասկանում։ Ինձ մի խանգարէք։ Այսպէս ուրեմն, վառաւոր խնջոյք է։ Հիւրերն անթիւ են, բոլորն էլ երիտասարդ, քաջ, գեղեցիկ և բոլորն էլ գժուածի պէս սիրահարուած են Թագուհու վրայ։

—Հիւրերի մէջ կին չկայ,—հարցրեց Մալևսկին։

—Ո՛չ—կամ սպասեցէք,—կայ։

—Բոլորն էլ տգէղ են։

—Սքանչելի են։ Բայց տղամարդիկ բոլորն էլ Թագուհու վրայ են սիրահարուել։ Նա բարձրահասակ է և վայելչակազմ. նրա սև մազերի վրայ գրած է ոսկէ վոգբիկ ականակուռ վարսակալ։

Ես Չինայիդային նայեցայ—և այդ րոպէին նա ինձ այնքան բարձր Թուեց մեր բոլորից, նրա սպիտակ ճակատը, նրա անշարժ յօնքերն այնքան գաժուածի պէս սիրահարուած էին Թագուհու վրայ, որ ես մտածեցի. «Դու ինքդ ես այդ Թագուհին»։

—Բոլորը խմբուում են նրա շուրջ,—շարունակեց Չինայիդան,—բոլորն էլ նրան շռայլում են ամենաշողոքորթիչ ճառեր։

—Իսկ նա շողոքորթութիւն սիրո՞ւմ է,—հարցրեց Լուշինը։

—Ի՞նչ անտանելի մարդ էք. միշտ ընդհատում էք... ո՛վ չէ սիրում շողոքորթութիւն։

—Մի վերջին հարց էլ—նկատեց Մալևսկին,—Թագուհին ամուսնո՞ւն է։

—Ես այդ մասին չեմ մտածել. Ո՛չ, ի՞նչ հարկաւոր է ամուսին։

—Ի հարկէ,—վրայ բերից Մալևսկին,—ի՞նչ հարկաւոր է ամուսին։

—Silence (լռութիւն),—բացականչեց Մայդանովը, որ Ֆրանսերէն վատ էր խօսում։

—Merci (շնորհակալութիւն), — ասաց նրան Չինայիդան։—Ուրեմն Թագուհին լսում է այդ շողոքորթութիւնները, լսում է հրաժշտութիւնը, բայց հիւրերին ոչ մինի վրայ չէ նայում։ Պատի բարձրութիւն ունեցող վեց պատուհանները, վերևից ներքև, բացուած են ամրողջապէս. դուրսը երևում է մութ երկինքը մեծ աստղերով, մութ պարտէզը ահագին ծառերով։ Թագուհին պարտէզ է նայում։ Այնտեղ, ծառերի մօտ շատրուան կայ, որ աղջամուղջի մէջ սպիտակին է տալիս—երկայն, երկայն, ինչպէս ուրուական. Թագուհին խօսակցութեան և նուագի ժամ սաթօրում։ Քաղաքն առաւօտից զարդարուած էր գրօշակներով։

—

Խմբագրութեանս կողմից բաժանորդագրութեան մասին արած առաջարկութիւնն ընդունելութիւն է գտնում։ Մեր սովորական բաժանորդներից օ-մանք, բաժանորդ գրուելով, մի ուրիշ բաժանորդ էլ են տալիս «Նոր-Դար»-ին, իբրև ամենօրեայ Թերթ ցանկալի էր, որ «Նոր-Դար»-ը չատ ընթերցողների հետ և աւելի բաժանորդներ ունենար, որպէս զի կարողանար ծածկել իւրաքանչիւր տարի աւելացող ծախքերը։ Շատ բաժանորդներով մեզ համար կարելի է անվնաս հրատարակել այնպիսի մի ամենօրեայ Թերթ, ինչպիսին «Նոր-Դար»-ն է, որովհետև 10 րուբլի տարեկան բաժանորդագինը է նկատի առնելով, անհամեմատ ամենից արժան Թերթն է «Նոր-Դար»-ը հայոց մէջ։ Այդ կը հասկանայ նա, ով որ պարբերական մամուլի գործի հետ քիչ շատ ծանօթ է։ Այսպէս, ինչքան գումար «Նոր-Դար»-ը Թղթի վրայ է ծախսում, այդ գումարով միայն կարելի է մի ամսագրի գրեթէ բոլոր անհրաժեշտ ծախսերը հոգալ, ինչպէս Թղթի, տպարանի, գրաշարի, պօստային ծախքերը։ Բայց ամենօրեայ Թերթի ծախքը միայն Թուղթը չէ. «Նոր-Դար»-ը պօստի—այսպէս ասած Թերթի առաքման, էքսպէդիցիայի վրայ ծախսում է տարեկան մօտ 3000 րուբլի։ Տպարանի, գրաշարների, խմբագրութեան և այլ ծախքերի մասին չենք խօսում. եթէ այդքան էլ չինում ենք այստեղ, այդ նրա համար է, որ ընթերցող հասարակութիւնը տեսնէ, որ 10 րուբլի բաժանորդագնով «Նոր-Դար»-ը ամենից արժան Թերթն է հանդիսանում մեր մէջ և թէ խմբագրութիւնս չկամենալով բաժանորդագինն աւելացնել, սպասում է, որ բաժանորդների շատութեամբ ծածկէ իւր ծախքերը։

—

ԹԷՕԴՈՍԻԱՑԻՑ. — Այս օրերս արժ. Հայր Խորէն Ծայրագոյն վարդապետ Սանկտ-Պետերբուրգի հայերի կողմից ստացաւ ընծայ՝ վարդապետական մի հիանալի արծաթեայ գաւազան և մի գեղեցիկ ուղերձ ժողովրդի ստորագրութեամբ։

Տեղիս ժողովրդի շնորհաւորութիւններին արժ. Հայրը նկատում էր, որ այդ ընծան նշան է ոչ թէ իւր արժանիքին, այլ Պետերբուրգի հայերի զգացումներին դէպի Հայաստանեայց եկեղեցին, դա նշան է մայրաքաղաքի հայերի սիրուն դէպի լեզուն և կրօնը, որ արժանապատիւ Հայրը քարոզում էր։

Գաւազանն արժէ 400 րուբլի, չհաշուելով զարդարուն արկղը։ Ուղերձը բաւական գեղեցիկ նկար ունի։ Բոլորը միասին կ՚արժէ մօտ 500 ր.։

—

Մօսկուայից եղբարք Քամհարեանները վեց բաժանորդագին ուղարկելով, «Նոր-Դար»-ի երկու օրինակ Թուղել են խմբագրութեանս տնօրինութեանը։

—

ՄԵԾ-ՂԱՐԱԲԼԻՍԱՑԻՑ.— Նոյեմբերի մէկից չանկարծ եղանակը փոխուեց և կանաչները, ծառերի տերևները Թառամեցան, ծածկուելով ձիւնի տակ։ Սաստիկ ցրտերից առաջացաւ հիւանդութիւն. ցուրտը ունեցաւ և իւր զոհը։ Բացի այդ, ժողովրդի մեծ մասը ձմեռուայ պատրաստութիւն չունէր։ Փողի քեասատութեան պատճառով, շատերը իրենց տակի գործերքն և կաշպեհաները վաճառեցին անհրաժեշտ ծախսերի համար։

Առևտուրը սաստիկ քնած է։

Վերջերս եղանակը կրկին լաւացաւ և մինչև որ փայտ ունեցող «իշխանները» կմտածէին չունեցողների համար, մինչև անտառից փայտ բերելու իրաւունք առնելը, կրկին այս օրերս ձիւնը Հանապարհը կապեց։

Մեր անտառապետը նոր-նոր էր ժողովրդի ցաւը հասկացել, այն էլ, ինչպէս լսում ենք, գնալու է, տեղը ուրիշն է գալու։

—

Ասացինք, որ չանկարծամահ լինելը սովորութիւն է դարձել մեր քաղաքում։ Դեկտ. 6-ին հոծ բազմութեան ուղեկցութեամբ Թաղեցին Սողոմոն Շարուրեանին, որ նոյնպէս չանկարծ մեռել էր։ Հանգուցեալին ամբողջ Թիֆլիսը Հանդիսում է. իբրև մի խեղճ տղայ և գործակատար, ոչնչով գործ սկսեց, իւր հետ ունենալով միմիայն գործունէութեան և Հեռանարկութեան մեծ եռանդ. նա մերձաւորների հետ խաղալով և մեծ նեղութիւնների դիմադրելով կենքից իւր երկրաւորը նոյնպէս—ոչնչով, Նրա Թաղման ծախքը տուին նրա պատրաստիրներից երկուսը։

Հանգուցեալը Թողնում է իւր ժառանգներին 600 հազարից աւելի պարտք և մի մեծ գործ, որ ապագայում կարող է օգուտ և հարստութիւն բերել նրա ժառանգներին։

Հանգուցեալը գործօն, Հեռնարկող մարդ լինելով, ասում են հիւրասէր,

---

*) Տես «Նոր-Դար» № 205.

ծաղիկները, և հեռուից լսուող ձայները։ Չինայիդան չէր ուզում, որ նա վերջացնէր։ — Եթէ բանը հնարելուն հասաւ,— ասաց նա,—ուրեմն Թող իւրաքանչիւրս էլ անպատճառ մի որ և իցէ հնարովի բան պատմենք.—Առաջին կարգը կրկին նոյն Բելօվզօրովին ընկաւ։

Սրտատրոփ հուսարը շփոթուեց։

—Ես ոչինչ չեմ կարող հնարել,—բացականչեց նա։

—Ի՞նչ դատարկ բան, — վրայ բերեց Չինայիդան։ — Դէ, երևակայեցէք, որ ամուսնացած էք, և պատմեցէք, Թէ ինչպէս ձեր կնոջ հետ ժամանակ կ՚անցկացնէիք։ Դուք նրբան կը փակէիք տանը։

—Ես նրան տանը կը փակէի։

—Ու ինքներդ կը նստէիք հետը։

—Ինքս էլ անպատճառ հետը կը նստէի։

—Շատ լաւ.—Հապա եթէ այդ ձանձրացնէը նրան և ձեզ դաւաճանէը։

—Կ՚սպանէի նրան։

—Ի՛սկ եթէ նա փախչէը։

—Նահիյը կը հասնէի և կ՚սպանէի։

—Լաւ, է՛, ասենք ես ձեր կինը լինէի, ի՞նչ կանէիք այն ժամանակ։

Բելօվզօրովը լռեց։—Ինքս ինձ կը սպանէի... Չինայիդան ծիծաղեց։

—Ինչպէս տեսնում եմ, ձեր երգը կարճ է...

Երկրորդ վիճակը Չինայիդային դուրս եկաւ։ Նա աչքերը ձգեց առաստաղին և մտածութեան մէջ ընկաւ։

—Ա՛յ, լսեցէք,—ասաց նա վերջապէս,—տեսէք ինչ մտածեցի ես.... Երևակայեցէք ձեզ մի փառահեղ պալատ, ամարային գիշեր և սքանչելի լանջոյք։ Խնջոյք կազմողը երիտասարդ Թագուհին է։ Ամեն տեղ ոսկի, մարմարիոն, բլուրիդ, մետաքս, լոյս, ալմաստ, ծաղիկները, բուրում, Ճոխութեան բոլոր պերճանքը։

—Ճոխութիւն սիրո՞ւմ էք դուք,—ընդհատեց նրան Լուշինը։

—Ճոխութիւնը գեղեցիկ է, — պատասխանեց օրիորդը,—իսկ ամեն գեղեցիկ բան ես սիրում եմ։

—Գեղեցկից աւելի,—հարցրեց նա։

—Այդ խորամանկ հարց է, չեմ հասկանում։ Ինձ մի խանգարէք։ Այսպէս ուրեմն, վառաւոր խնջոյք է։ Հիւրերն անթիւ են, բոլորն էլ երիտասարդ, քաջ, գեղեցիկ և բոլորն էլ գժուածի պէս սիրահարուած են Թագուհու վրայ։

—Հիւրերի մէջ կին չկայ,—հարցրեց Մալևսկին։

—Ո՛չ—կամ սպասեցէք,—կայ։

—Բոլորն էլ տգէղ են։

—Սքանչելի են։ Բայց տղամարդիկ բոլորն էլ Թագուհու վրայ են սիրահարուել։ Նա բարձրահասակ է և վայելչակազմ. նրա սև մազերի վրայ գրած է ոսկէ վոգբիկ ականակուռ վարսակալ։

Ես Չինայիդային նայեցայ—և այդ րոպէին նա ինձ այնքան բարձր Թուեց մեր բոլորից, նրա սպիտակ ճակատը, նրա անշարժ յօնքերն այնքան գաժուածի պէս սիրահարուած էին Թագուհու վրայ, որ ես մտածեցի. «Դու ինքդ ես այդ Թագուհին»։

—Բոլորը խմբուում են նրա շուրջ,—շարունակեց Չինայիդան,—բոլորն էլ նրան շռայլում են ամենաշողոքորթիչ ճառեր։

—Իսկ նա շողոքորթութիւն սիրո՞ւմ է,—հարցրեց Լուշինը։

—Ի՞նչ անտանելի մարդ էք. միշտ ընդհատում էք... ո՛վ չէ սիրում շողոքորթութիւն։

—Մի վերջին հարց էլ—նկատեց Մալևսկին,—Թագուհին ամուսնո՞ւն է։

—Ես այդ մասին չեմ մտածել. Ո՛չ, ի՞նչ հարկաւոր է ամուսին։

—Ի հարկէ,—վրայ բերից Մալևսկին,—ի՞նչ հարկաւոր է ամուսին։

—Silence (լռութիւն),—բացականչեց Մայդանովը, որ Ֆրանսերէն վատ էր խօսում։

—Merci (շնորհակալութիւն), — ասաց նրան Չինայիդան։—Ուրեմն Թագուհին լսում է այդ շողոքորթութիւնները, լսում է հրաժշտութիւնը, բայց հիւրերին ոչ մինի վրայ չէ նայում։ Պատի բարձրութիւն ունեցող վեց պատուհանները, վերևից ներքև, բացուած են ամրողջապէս. դուրսը երևում է մութ երկինքը մեծ աստղերով, մութ պարտէզը ահագին ծառերով։ Թագուհին պարտէզ է նայում։ Այնտեղ, ծառերի մօտ շատրուան կայ, որ աղջամուղջի մէջ սպիտակին է տալիս—երկայն, երկայն, ինչպէս ուրուական. Թագուհին խօսակցութեան և նուագի ժամ գաժուածի պէս սիրահարուած էին Թագուհու վրայ։

—Հիւրերի մէջ կին չկայ,—հարցրեց Մալևսկին։

—Ո՛չ—կամ սպասեցէք,—կայ։

—Բոլորն էլ տգէղ են։

—Սքանչելի են։ Բայց տղամարդիկ բոլորն էլ Թագուհու վրայ են սիրահարուել։ Նա բարձրահասակ է և վայելչակազմ. նրա սև մազերի վրայ գրած է ոսկէ վոգբիկ ականակուռ վարսակալ։

Ես Չինայիդային նայեցայ—և այդ րոպէին նա ինձ այնքան բարձր Թուեց մեր բոլորից, նրա սպիտակ ճակատը, նրա անշարժ յօնքերն այնքան

Ինչպես տեսնում ենք, Ֆիլիպովի ամրոցի շրջակայքում ևս ամրոցներ են եղել, որոնք ունեցել են ինչպես ռազմական, այնպես էլ տնտեսական նշանակություն։ Ամրոցների մեծ մասը կառուցվել է ժայռերի վրա, որոնք ունեցել են ջրի աղբյուրներ։ Ամրոցների մեծ մասը ունեցել է նաև ստորգետնյա անցուղիներ։ Ֆիլիպովի ամրոցի 10-ին, Ֆիլիպովի I ամրոցների 12-ին, Ֆիլիպովի II ամրոցների 9-ին, Ֆիլիպովի III ամրոցների 8-ին, Ֆիլիպովի IV ամրոցների 7-ին հայտնաբերվել են ստորգետնյա անցուղիներ։

Ֆիլիպովի ամրոցների ճարտարապետական առանձնահատկությունները հնարավորություն են տալիս ենթադրելու, որ դրանք կառուցվել են Ք.ա. 4-3-րդ դարերում։ Ամրոցների մեծ մասը ավերվել է Ք.ա. 2-1-ին դարերում։ Ամրոցների ավերման հիմնական պատճառներից մեկը եղել է հրդեհը։ Ամրոցների ավերման մյուս պատճառներից մեկը եղել է նրանց ռազմավարական նշանակության կորուստը։ Ամրոցների ավերման պատճառներից մեկը եղել է նաև նրանց ռազմավարական նշանակության կորուստը։

Ֆիլիպովի ամրոցների ուսումնասիրությունը շարունակվում է։ Ամրոցների ուսումնասիրությունը շարունակվում է։ Ամրոցների ուսումնասիրությունը շարունակվում է։

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՏՈՒՆԸ

Ալեքսանդր Սերգեյի Պուշկինի տունը Սանկտ Պետերբուրգում գտնվում է Մոյկա գետի ափին, 12 համարի տակ։ Այն կառուցվել է 1820-ական թվականներին։ Տունը պատկանել է Պուշկինի ընկերոջ՝ Պյոտր Վասիլևիչ Նաշչոկինին։ Պուշկինը այստեղ ապրել է 1836 թվականի հունվարից մինչև իր մահը՝ 1837 թվականի հունվարի 29-ը։ Տունը պահպանվել է մինչև մեր օրերը։ Այն վերածվել է թանգարանի 1925 թվականին։ Թանգարանում պահվում են Պուշկինի անձնական իրերը, ձեռագրերը, նամակները, գրքերը և այլ նյութեր։ Թանգարանը բաց է հանրության համար։

Ա. Ս. ՊՈՒՇԿԻՆ

Ալեքսանդր Սերգեյի Պուշկինը ծնվել է 1799 թվականի մայիսի 26-ին (հունիսի 6-ին նոր տոմարով) Մոսկվայում, ազնվական ընտանիքում։ Նրա հայրը՝ Սերգեյ Լվովիչ Պուշկինը, զբաղվել է գրականությամբ, իսկ մայրը՝ Նադեժդա Օսիպովնա Գաննիբալը, եղել է Պետրոս Մեծի նշանավոր զորավար Աբրահամ Գաննիբալի թոռնուհին։ Պուշկինի մանկությունն անցել է Մոսկվայում և Սանկտ Պետերբուրգում։ Նա սովորել է Ցարսկոսելսկի լիցեյում (1811–1817)։ Լիցեյն ավարտելուց հետո Պուշկինը ծառայել է Արտաքին գործերի նախարարությունում, ապա տեղափոխվել է Կոլեգիայի քարտուղարի պաշտոնում։ 1820 թվականին նա աքսորվել է Հարավային Ռուսաստան՝ ազատամտական գաղափարների համար։ Աքսորի տարիներին նա ապրել է Եկատերինոսլավում, Կիշնևում, Օդեսայում, Միխայլովսկոյե գյուղում։ 1826 թվականին նա վերադարձել է Մոսկվա և Սանկտ Պետերբուրգ։ 1831 թվականին նա ամուսնացել է Նատալյա Գոնչարովայի հետ։ Նրանք ունեցել են չորս երեխա։ Պուշկինը մահացել է 1837 թվականի հունվարի 29-ին (փետրվարի 10-ին նոր տոմարով) Սանկտ Պետերբուրգում, մենամարտում ստացած վերքերից։ Նրա մահվան պատճառները և հանգամանքները մինչև այսօր էլ քննարկվում են։ Պուշկինի ստեղծագործությունները թարգմանվել են աշխարհի շատ լեզուների։ Նրա անունը կրում են փողոցներ, հրապարակներ, դպրոցներ և այլ հաստատություններ։ Պուշկինի հուշարձաններ կանգնեցված են Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, Օդեսայում և այլ քաղաքներում։

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՏՈՒՆԸ

Ալեքսանդր Սերգեյի Պուշկինի տունը Սանկտ Պետերբուրգում գտնվում է Մոյկա գետի ափին, 12 համարի տակ։ Այն կառուցվել է 1820-ական թվականներին։ Տունը պատկանել է Պուշկինի ընկերոջ՝ Պյոտր Վասիլևիչ Նաշչոկինին։ Պուշկինը այստեղ ապրել է 1836 թվականի հունվարից մինչև իր մահը՝ 1837 թվականի հունվարի 29-ը։ Տունը պահպանվել է մինչև մեր օրերը։ Այն վերածվել է թանգարանի 1925 թվականին։ Թանգարանում պահվում են Պուշկինի անձնական իրերը, ձեռագրերը, նամակները, գրքերը և այլ նյութեր։ Թանգարանը բաց է հանրության համար։

Ա. Ս. ՊՈՒՇԿԻՆ

Ալեքսանդր Սերգեյի Պուշկինը ծնվել է 1799 թվականի մայիսի 26-ին (հունիսի 6-ին նոր տոմարով) Մոսկվայում, ազնվական ընտանիքում։ Նրա հայրը՝ Սերգեյ Լվովիչ Պուշկինը, զբաղվել է գրականությամբ, իսկ մայրը՝ Նադեժդա Օսիպովնա Գաննիբալը, եղել է Պետրոս Մեծի նշանավոր զորավար Աբրահամ Գաննիբալի թոռնուհին։ Պուշկինի մանկությունն անցել է Մոսկվայում և Սանկտ Պետերբուրգում։ Նա սովորել է Ցարսկոսելսկի լիցեյում (1811–1817)։ Լիցեյն ավարտելուց հետո Պուշկինը ծառայել է Արտաքին գործերի նախարարությունում, ապա տեղափոխվել է Կոլեգիայի քարտուղարի պաշտոնում։ 1820 թվականին նա աքսորվել է Հարավային Ռուսաստան՝ ազատամտական գաղափարների համար։ Աքսորի տարիներին նա ապրել է Եկատերինոսլավում, Կիշնևում, Օդեսայում, Միխայլովսկոյե գյուղում։ 1826 թվականին նա վերադարձել է Մոսկվա և Սանկտ Պետերբուրգ։ 1831 թվականին նա ամուսնացել է Նատալյա Գոնչարովայի հետ։ Նրանք ունեցել են չորս երեխա։ Պուշկինը մահացել է 1837 թվականի հունվարի 29-ին (փետրվարի 10-ին նոր տոմարով) Սանկտ Պետերբուրգում, մենամարտում ստացած վերքերից։ Նրա մահվան պատճառները և հանգամանքները մինչև այսօր էլ քննարկվում են։ Պուշկինի ստեղծագործությունները թարգմանվել են աշխարհի շատ լեզուների։ Նրա անունը կրում են փողոցներ, հրապարակներ, դպրոցներ և այլ հաստատություններ։ Պուշկինի հուշարձաններ կանգնեցված են Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, Օդեսայում և այլ քաղաքներում։

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՏՈՒՆԸ

Ալեքսանդր Սերգեյի Պուշկինի տունը Սանկտ Պետերբուրգում գտնվում է Մոյկա գետի ափին, 12 համարի տակ։ Այն կառուցվել է 1820-ական թվականներին։ Տունը պատկանել է Պուշկինի ընկերոջ՝ Պյոտր Վասիլևիչ Նաշչոկինին։ Պուշկինը այստեղ ապրել է 1836 թվականի հունվարից մինչև իր մահը՝ 1837 թվականի հունվարի 29-ը։ Տունը պահպանվել է մինչև մեր օրերը։ Այն վերածվել է թանգարանի 1925 թվականին։ Թանգարանում պահվում են Պուշկինի անձնական իրերը, ձեռագրերը, նամակները, գրքերը և այլ նյութեր։ Թանգարանը բաց է հանրության համար։

հետև չատ հազիւ է պատահում, որ դրանք այստեղ երբեմն նպատակին հասած լինին, ուստի գալիս է գալիս, որ նրանց գրանով երբեմն անել դրութիւնը աւելի սաստկացնում են, քան թէ լաւացնում։

Ցնմայ հարց է զարթնում, թէ արդեօք բնչ միջոցներով կարելի է չատ ու քիչ բաւարել վերոյիշեալ անտանելի դրութիւնը։ Ի հարկէ կան միջոցներ, որոնցով կարելի է միանգամայն փոխել այդ դրութիւնը, բայց դրանք թէ դժուար իրագործելի են և թէ չատ անգամ չեն կարուցած մասնաւոր մարգկանց ոյժերից։ Եղած միջոցների մէջ, որոնցով մասնաւոր մարդը կարող է չատ ու քիչ փոխել դէպի լաւը գիւղական հասարակութեան դրութիւնը, մենք գտնում ենք առ այժմ այդ հասարակութեանը հողի պարարտացնելու միջոցների և հղանակի հետ ծանօթացնելու մէջ։ Ծանօթացնել կարելի է հետևեալ կերպով. Թող մեր բանիմաց մարդիկը, «ագրօնոմները» (հերկրաբան) նեղութիւն քաշեն տալ ժողովրդին է. ժանգին և հասկանալի լեզուով գրքոյկները այն խնդրի մասին, թէ ինչպէս պէտք է Թուլացած, ոյժից ընկած հողը նորից ոյժի բերել. իսկ մեր գիւղական ուսուցիչները, ստանալով այդ գրքոյկները, Թող ծանօթացնեն դրանց բովանդակութեան հետ թէ իրենց աշակերտներին և թէ ժողովրդին։ Եթէ այս պարտականութիւնը չզլանան կատարել մեր «ագրօնոմները», այն ժամանակ Թող այդ կատարեն նրանք, որոնք առհասարակ իրենց նուիրած են Թարգմանչական գործին։

Ց. Մատ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՇՈՒՇԻ, 17 նոյեմբերի.—Որ ասում ենք տարուայ բերքերի վնասը դեռևս է մինչև անգամ վաճառական դասին, չենք սխալւում. Թէ ընչպէս, ահա բացատրենք։—

Ցայտնի է, որ Շուշու գաւառի ժողովրդի մի մասը պարապում է չերմամսպահութեամբ. գիւղացիները չերմից ստացած բոժոժը վաճառում են մի կարգ վաճառականների, որոնք մասնաւորապէս պարապում են այդ առևտրով։ Լինում են տարիներ, երբ այդ վաճառականները մեծ օգուտ են ստանում բոժոժից. նրանք բոժոժը, կամ նրանից քաշած թելը արտահանում են Սերոպայի զանազան քաղաքները, ինչպէս օրինակ, Մարսէյլ և այլն։ Սակայն այս տարուայ բոժոժի արդիւնաբերութիւնը հարուածեց շուշեցի մի երկու, յատկապէս այդ առևտրով պարապող վաճառականներին։ Այդ մարդիկ իրենց ձեռքին ունեցած 5—10 կոպէկ դրամագլխից գատ՝ բաւականին փոխառութիւն են արել դրամատէրերից և մատմբ ազգատ դասակարգի մարդկանցից, որոնք ապահով տեղ կարծելով նրանց, իրենց կոպէկները տուել են նրանց ապահովութեան և քանի կոպէկ էլ վրան աւելացնելու մտքով։

Այժմ քաղաքիս վաճառականական խաւերում չլինում են վնասուած վաճառականների մասին. գրանք վնաս են արել, ինչպէս ասում են, ամեն մի պուդի մէջ 10—15 բուրլի և այդ բուրլիները մի քանի տասնեակ հազարները են հասնում, որովհետև մեատաքսի գինը Մարսէյլում խիստ ընկել է. գրանք վնաս են արել... բայց մի ևնոյն ժամանակ վնասը հասել է կոպէկատէր մարդկանց. գրամատէրը, հարուստը, որ եթէ չտանայ էլ նրանցից իրեն փոյը, կարող է ապրել. ինչ փոյնի նրան, Թէ ծովից մի կաթիլ չուբ պակասեց. սակայն բաւական չէ, որ նրանք իրենց հազարները կէսուակէս առնում են վնասուողներից և հարեւրաւորներին զրկում իրենց միակ գրամագլխից, և դեռ «Թուխմանայում» գոռալով «սնանկ» մականունով են մկրտում նրանց։ Հաւատացէք, կարող էին հարուստները նրանց իրենց ձեռքի տակ պահպանելով՝ Համ վնասը ամրողջացնել, Համ իրենց փորը լրիւ ստանալ, միայն Թէ «սնանկ» անուն չտալ նրանց և կապկների տէրերին զրկելու պատճառ չդառնալ։ Բայց ինչ անենք, որ մեզ մօտ սովոր չեն այդ տեսակ բարերարութիւն անելու, երբ պարզ տեսնում են, որ մարդը աշկարա վնաս է արել և ոչ Թէ շահադիտական նպատակով վատնել ուրիշների փորերը։

Ա. Մ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Լօնդօնում հրատարակուող «Financial News»-ի մէջ հրատարակուած էր, որ երբէք Թէ Բերլինում, իշ. Բիսմարկի առաջարկութեամբ, նախագիծ է կազմուած թիւրքիայի վրայ խնամակալութիւն նշանակելու մասին. «Nordd. Allg. Zeit»-ը, որ իշ. Բիսմարկի օրգանն է, հաղորդում է, որ այդ լուրը բոլորովին սխալ է և Թէ վարչական շրջաններում այդպիսի նախագծի մասին ոչինչ յայտնի չէ։ «Իսկ եթէ դրան աւելացնենք և այն, որ իրը Թէ այդ նախագիծը իշ. Բիսմարկից է ծնունդ ստանում, այն ժամանակ պէտք է ասել, որ դա չանդուգն սուտ է, որի մեկ նպատակն է Գերմանիայի դէմ դժգոհութիւն յարուցանել կ. Փօլսում»։

—«կայսերական յայտարարի» մէջ հրատարակուած է գերմանական Վիլհէլմ կայսրի հեռագիրը, որ նա ուղարկել է Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրին, վերջինիս կառավարութեան 40 ամեայ յօբելեանի առթիւ. «Սրտագին և անկեղծ կարևորութիւն եմ զգում քեզ կրկին յայտնելու սրտեռանդն և ջերմ շնորհաւորութիւններս։ Ամենասրտագին երախտագիտութեամբ յիշում եմ այն Հնմարիտ բարեկամութիւնը, որ դու միշտ ինձ յայտնում էիր։ Թող Աստուած երկար պահպանէ քեզ յօգուտ մեր երկու ազգերին և եւրոպական խաղաղութեան։ Հազար ողջոյններ կայսրուհուն»։ Աւստրիական կայսրը պատասխանել է. «Մերամարբից վերադառնալով կատարում եմ առաջին սրտիս մօտիկ պարտաւորութիւնը. նոյն անկեղծութեամբ շնորհակալ եմ քեզանից շնորհաւորութիւններդ կրկնելու համար և խընդրում եմ քեզ հաւատաս իմ անկեղծ բարեկամութեանս, ինչպէս հաստատապէս հաւատում եմ ամեն ժամանակ քո բարեկամութեան։ Ես հաւատացած եմ, որ մեր անխախտ բարեկամութիւնը կայսրութեան համար ապահովում է խաղաղութիւնը և եւրոպան բարօրութիւն կը բերէ։ Կայսրուհին սրտագին պատասխանում է շնորհաւորութիւններին»։

—Լուրեր են տարածւում, Թէ արտաքին գործերի պետական-քարտուղար գրաֆ Հերբերտ Բիսմարկը Լօնդօն է ուղևորելու։

ԵԳԻՊՏՈՍ.— Սուաքիմի դրութեան մասին այնպիսի լուրեր են տարածւում, որ բաւական անհանգստացնում են բոլոր եգիպտոսում և Մերջին Աֆրիկայում շահ ունեցող ազգերին։ «Morning Post» Թերթին Աէքսանդրիայից գրում են, որ դէրվիշները ոչ միայն պաշարել են Սուաքիմը, այլ և մտադրը են տիրելու վաղիքայէֆին, Կոբօսկուին և Աստուանին։

Այս վտանգի առաջն առնելու անհրաժեշտ է, որ Անգլիան մի զօրաբաժին ուղարկէ Սուաքիմ։ Ասում են, որ Անգլիան պատրաստ է այդ անել, եթէ միայն Գերմանիան, Աւստրիան և Իտալիան համաձայնին։ Ֆրանսիան ոչ միայն չի ցանկանում իր զօրքերը ուղարկել, այլ և ամենայն ջանքեր է գործ դնում, որ Անգլիան չկատարէ իր մտադրութիւնը։ Ֆրանսիան կարծում է, որ Անգլիան Սուաքիմ ուղարկելով՝ կարող է Եգիպտոսում իր ձեռքը ամրացնել։

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Ամերիկեան Միացեալ Նահանգների նախագահ Կլիվլանդը իր տարեկան ուղերձում առաջարկում է, որ Միացեալ Նահանգների և Անգլիայի միջև կնքուի մի դաշնադրութիւն, որով երկու կողմերն էլ պարտաւորուին իրենց միջև ծագած վէճերը խաղաղական ճանապարհով լուծել։ Ամերիկեան կառավարութիւնը կարծում է, որ Անգլիան չի մերժիլ այդ առաջարկութիւնը։

ԱՒՍՏՐՈՒԱ-ՈՒՆԳԱՐԻԱ.— Աւստրիական բալեստագի ժողովում մլազօչխների պարագլուխ Գրէգերը խօսելով զինուորական նոր օրէնսդրութեան մասին, ակնարկեց Ղրիմեան պատերազմը և ցոյց տուաւ, Թէ ինչպէս Ռուսիան օգնութեան հասաւ Աւստրիային 1866 Թուին։ «Այդ պատճառով չատ չէիները երկիւղով են նայում ապագային վրայ, ասաց նա։ Եռասպետական դաշնակցութիւնն անօգուտ է հենց այն պատճառով, որ նրա ապահոված խաղաղութիւնն, անհամեմատ վատ է պատերազմից։ Անգլիական մինիստր-նախագահ Սալսբիւրին հարցնում էր, «ինչով կը վերջանայ ներկայ խաղաղութիւնը», ես համարձակւում եմ պատասխանելու, որ այդպիսի խաղաղութեան անխուսափելի հետևանքն է ազգերի սնանկանալը։ Չէիերն ընդունում են օրինագիծը, բայց նրանք այդ անում են ոչ Թէ աւստրիա-գերմանական դաշնակցութիւնն սիրելուն համար, այլ մխիթարական կայսրին սիրելուն համար։ Չէիները կայսրին համարում են իրենց Թագաւորը և գիտեն, որ աւստրիա-գերմանական դաշնակցութիւնը կը քայքայուի։ Ուստի նրանք անհրաժեշտ են համարում ապահովել Աւստրիան քանի կարելի է պինուած մեծ զօրութեամբ»։

ԱՆԳԼԻԱ.— Անցեալները մարքիզ Սալսբիւրին Շօտլանդիայում արած ուղևորութեան մէջոցին, որ քաղաքական նպատակ ունէր, հրապարակով յայտնեց, որ կանայք և տղամարդիկ պէտք է հաւասար իրաւունք ունենան ընտրութեան։ Էդինբուրգի կանանց մերժիլը, ի պատիւ պրէմիէրի, հանդիսաւոր նիստ կազմից տեղական Թատրոններից մինում, իսկ պրէմիէրն էլ իւր կողմից ոգևորից այդ մերժութեան անդամներին, յայտարարելով, որ կանանց էմանսիպացիայի խնդրում նա այն կուսակցութեան կողմն է, որ կամենում է կանանց ընտրութեան իրաւունք տալ։ Մատնացոյց անելով այն հանգամանքի վրայ, որ Անգլիայում կանայք այժմ էլ բաւական ազդեցութիւն ունին ընտրութիւնների վրայ, աւելացրեց. «յոյս ունեմ, որ հեռու չէ օրը, երբ կանայք կը մասնակցին ոչ միայն պարլամենտական և տեղական հասարակութիւնների ընտրութիւններին, այլ և երկրի քաղաքականութեանը։ Ոչինչ պատճառ չեմ տեսնում, որ արգելք լինէր նրանց և տղամարդկանց իրաւունքների հաւասարացման։ Պարզ է, որ կանայք իրենց բնաւորութեամբ, գիտութեամբ և կրթութեամբ աւելի քաղաքական իրաւունքները վայելելու արժանի են, ինչպէս այժմ վայելում են տղամարդիկ։ Զպէտք է մոռանալ մի հանգամանք էլ, որ մեր ներկայ նիւթապաշտական դարում մանաւանդ մեծ նշանակութիւն ունի այդ։ Պէտք է կարծել, որ կանանց ազդեցութիւնը քաղաքականութեան մէջ կը լինի կրօնական և բարոյական սկզբունքների կողմը։ Այդ պատճառով ձեր միութիւնը ես համարում եմ կանանց ապագայի քաղաքականութեան գրաւականը»։

ԲԷԼԳԻԱ.— Բանուորների խռովութիւնները ոչ մի ժամանակ չեն դադարել Բէլգիայում, և նրանք աւելի սաստկացան մանաւանդ վերջին տարիներս։ Դեռ բոլորն էլ յիշում են բանուորների այն սարսափելի գործադուլը, որ տեղի ունեցաւ 1886 Թուին, և որին գոհ եղան մինչև իսկ նահանգները, որոնցից վնասուեցան Բէլգիայի ժողովրդի Թէ կեանքը և Թէ կայքը, հարստութիւնը։ Նոյն անկարգութիւնները սկսուեցան և այս տարի։ Թէև այդ անկարգութիւնները անցեալ 1886 Թուի պատահածին չէ նմանում, բայց կառավարութիւնն երկիւղ կրելով ապագայից, ամենավճռական միջոցներ է ձեռք առնում։ Սակայն, այժմ հարց է, Թէ գրանով առաջն առնուած կը լինի՞ անկարգութիւններին ծնունդ տուող պատճառները։ Զնայելով Բէլգիայի Թագաւորի՝ Լէօպօլդի բոլոր բարի ցանկութիւններին, ոչինչ էական միջոցներ չեն գործադրուում, որովհետև օրէնսդրական ժողովները և նրանցից կախում ունեցող միներիստրութիւնը վատ օգնականներ են Թագաւորի համար։ Երկու տարուայ ընթացքում, 1886-ի սարսափելի դէպքերից յետոյ, մշակների դրութիւնն բարւոքելու համար ոչինչ վճռական բարեփոխութիւն չէ եղել. նոյնպէս և խառնակութիւնների առաջն առնելու համար։ Բոլոր եւրոպական պետութիւնները, նոյնպէս և Ռուսիան արդէն կամ մշակում են և կամ մշակած ունեն առանձին կանոնները, որոնք հաւասարակշռում են բանուորների և տէրերի իրաւունքները ու պարտաւորութիւնները. իսկ Բէլգիայում համարեա Թէ գոյութիւն չունի այդպիսի օրէնսդրութիւն։ Մանուկների և կանանց աշխատութեան չափը որոշուած չէ, մինչև այժմ ոչինչ միջոց չէ գործ դրուել, որպէս զի առաջն առնուած լինէը այն վնասակար սովորութեան, որով բանուորներին, նրանց վարձի փոխարէն, տալիս են զանազան ապրանքներ, մթերք, բայց այն էլ վատ տեսակի։ Աշխատութիւնը վերահսկող գոյութիւն չունի Բէլգիայում։ Բացի այդ, Բէլգիայում ընդհանուր զինուորագրութիւն էլ չկայ,— ամեն մի հարուստ կարող է փողով ազատուել, և նրա տեղ զինուոր պիտի գնայ աղքատ դասակարգը։ Վերջապէս պատգամաւորների ժողովի անդամ ընտրուելու համար հարկաւոր է բաւական նշանաւոր կայք ունենալ, այնպէս որ ոչ միայն բանուորները, այլ և մէջին դասակարգը կարող չէ մասնակցել այդ ընտրութիւններին։ Այնպէս որ ամեն մի չքաւոր կարծես գտնւում է պետական կեանքից դուրս։ Նրանք չեն կարողանում իրենց օրինական պահանջները գոհացնել օրինական ճանապարհով, ուստի սկսում են հակուել դէպի ուժի կողմը, բանագործող միջոցները։ Աչերացնենք սրա վրայ և այն հանգամանքը, որ երկրի մէջ արդիւնաբերական գործերը չհաւէտ լինելուց դադարած լինելով, բանուորների վարձն էլ նուազած է։ Ահա անկարգութիւնների իսկական պատճառները։

Իրերի այսպիսի դրութեան մէջոցին երկրի մէջ Թէ պահպանողական և Թէ ազատամիտ կուսակցութիւնը մտածում է ոչ Թէ չարիքի առաջն առնելու արմատական միջոցների մասին, հապա այն մասին, Թէ ինչպէս անեն, որ իրենց կուսակցութիւնը տանէ յաղթանակը։

ՍԵՐԲԻԱ.—Միլան Թագաւորի կազմած յանձնաժողովը, որ պիտի գրաղուէը նոր սահմանադրութիւն կազմելով, արդէն իւր գործերը բաւական առաջ է տարել. նոր սահմանադրութեան նախագծի մէջ, ապահովւում է մամուլի և անձի ազատութիւնը, եկեղեցին ճանաչւում է անկախ, Թագաւորն անձեռնմխելի է, ատրապետող կրօնը յունադաւանութիւնն է ճանաչուած։ Իրաքանչիւրը սերը, քան մեկ տարեկան լինելուց յետոյ, իրաւունք է ստանում ընտրութիւններին մասնակցելու։ Ազգային սկուպշչինայի մէջ կառավարութեան կողմից պատգամաւորները չպիտի նշանակուին։ Դատաւորները վարչութիւնից անկախ գրութիւն պիտի ունենան։ Թագաժառանգ ճանաչուած է պրինց Աւէքսանդրը։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հետաքրքիր յայտարարութիւն.—Կարլսրուէի մօտիկ գտնուող փոքրիկ Լեւգից քաղաքում տարածուած է հետևեալ յայտարարութիւնը։ «Բոլոր քնակիչներին յայտարարում է, որ փողոցում գլխարկ հանելով մխմեանց ողջունելն արգիլւում է, որպէս զի ձմեռուայ ցրտերին գլխարկ հանողների գլուխը չմրսի։ Դրա փոխարէն առաջարկւում է, ծանօթները, մխմեանց պատահելիս, ողջունեն զինուորական կարգով, այսինքն աջ ձեռքի երկու մատը գլխարկի եզրին դնելով»։

* * *

Եկեղեցականները դեմ այրելու մասին.—Շուէդիայում կրօնաւորները մի ժողով կայացրէ դեմ այրելու խնդիրը քննելու համար։ Թագաւորը մի գրութեամբ ցանկացել էը իմանալ ժողովի կարծիքը այդ խնդրի վերաբերմամբ։ Ժողովը հետևեալ եզրակացութիւնն արեց. «Շուէդիայում եկեղեցու Թաղման ծէսը չէ համաձայնում դեմը այրելուն»։ Այդ պատասխանը կազմելուն չհամաձայնեցաւ Strömberg (Շտրէմբերգ) եպիսկոպոսը, որի կարծիքով եկեղեցին ամենևին դէմ կարող չէ լինել դեմը այրելու խնդրին, քանի որ դրա մասին ոչինչ որոշ բան ասուած չկայ եկեղեցական գրքերի մէջ։

Բօզէլ վարդապետը նկատեց, որ մարդը կարող է մօխրից էլ յարութիւն առնել, բայց դեմը այրելը կռապաշտական սովորութիւն է և քրիստոնէութիւնը մերժել է դրան։ Եթէ հանգուցեալի համար միևնոյն է, Թէ ինչ ուզում են անեն իրեն, նոյնը չէ նրա ազգականների համար, որովհետև միևնոյն չէ՝ այրում են դեմը Թէ Թաղում։ Շտրէմբերգ եպիսկոպոսը Բօզէլին պատասխանեց, որ դեմ այրելու սովորութեամբ, ոչինչ կռապաշտական բան չէ մրտնում. միևնոյն է, Թէ դագաղը մէջն է Թէ փոքր։ Հանգուցեալի յիշատակը միշտ կը մնայ նրա մէջ. խնդիրը միայն նրանումն է, Թէ ժամակարգութիւնը դէմ է արդեօք նրան։ Ոչ, նա ոչինչ չէ ասում հակառակ։ Ոչինչ նշանակութիւն չունի այն, Թէ կազմալուծութիւնը միանգամից է կատարուում, Թէ կամաց-կամաց։ Յարութեան խնդիրը գրանով չէ վնասում։ Ժողովի անդամներից շատերն ընդհմացան Թագաւորին վերոյիշեալ պատասխանը տալու, բայց քուէարկութեան մէջոցին մեծամասնութեան կողմից հաստատութիւն ստացաւ։

* * *

Մի խոշոր օր մահը.—«Wiener Fremdenblatt»-ը հաղորդում է, որ մօտերքս Ադէլբերգ, Բրանդէ երկաթուղային կայարանի մօտերքը, պահնորդի տնակի կողքին կանգնած մի պառաւ կին իր ամուսնու հետ սպասում էին երկաթուղու գնացքի գալուն։ Այդ գնացքի վրայ մեքենագէտը նրանց որդին էր։ Ծնողները անհամբեր սպասում էին այն վայրկենին, երբ հնար է լինում տեսնել իրենց որդուն, ողջունել նրան և կերակրիչներով լի զամբիւղը տալ նրան։

Պառաւ մայրը խիստ ճարպիկութեամբ մեկնում և տալիս էր օրդուն, չնայելով, որ գնացքն այդտեղում անցնում էր սրընթաց։

Գնացքը մի փոքր ուշացաւ և ծերուկները երկաթգծի վրայ կանգնած, ուշադրութեամբ նայում էին այն կողմը, որտեղից պիտի գար գնացքը։ Վերջապէս, գնացքը տեսնելով, մեքենագէտի մայրն արդէն զամբիւղը մեկնել էը դէպի նա, երբ յանկարծ հակառակ կողմից վրայ հասաւ մի ուրիշ գնացք։ Շոգեմեքենան մի ահեղ բարձում ծերուկներին տապալեց։ Երկու գնացքների վրայից ևս սարսափելի ճայները լսուեցան. այդ տեսարանին ականատես եղաւ և մեքենագէտ-որդին, բայց ծառայութեան պարտականութիւնն նրան թոյլ չտուեց իւր տեղից հեռանալ։

* * *

Գուշակող բոյս.—Աւստրալիայում ներկայումս բաւական նշանաւոր աղմուկ է հանել մի բուսաբանի գրատած մի նոր բոյսը, որ գուշակելու զարմանալի ընդունակութիւններ ունի։ Այդ բոյսը առաջուց գուշակում

է հղանակի փոփոխութիւնները՝ իբր թերթիկները գոյնի փոփոխուելով. նա մինչև անգամ կարող է գուշակել ֆիզիկական երևոյթները, ինչպէս օրինակ երկրաշարժը։ Այդ հանգուցեալ բոյսը չուտով պիտի ուղարկուի Լօնդօն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-ի

ՀԱՏՈՒԿ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆԻՑ

—

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 5 դեկտեմբերի.— Արտաքին գործերի մինիստրութեան խորհրդական ծոլինին վախճանեցաւ։

«Новое Время» ն հաղորդում է, որ շաբաթ օր, կառավարչական յանձնաժողովը Րբբինսկ-Բօլոգովեան երկաթուղու գծի վրայ փորձ արեց հեռագրական մի գծով միևնոյն ժամանակամիջոցում, 274 վերստ հեռաւորութեամբ, և՛ հեռագրով և՛ տելեֆօնով հաղորդակցութիւն ունենալու։ Փորձն աջողուել է։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱՆ

—

5 Դեկտեմբերի։

Լօնդօն 98,50 ք.
Համբուրգ 48,30 ք.
Պարիզ 38,80 ք.
Պօլուխմպե. 7 ր. 87 կ. Ծ. 7 ր. 85 կ. գն.
Մաքս. կուպօն — ք. — կ. սակ.
Արծաթ . . . . — ք. — կ. գն.
Բօրսային դիս. 8¹/₄ և 7¹/₈%
Պետակ. բանկի 5% տոմս.
1-ին շրջանի. . 97 ք. 62 կ. սակ.
2-րդ . . . . . 96 ք. 75 կ. գն.
3-րդ . . . . . 96 ք. 74 կ. գն.
4-րդ . . . . . 96 ք. 76 կ. սակ.
5-րդ . . . . . 96 ք. 73 կ. սակ.
6-րդ . . . . . — ք. — կ. գն.
100 և 1000 ք. արևելեան փոխառութեան 5% տոմսեր,
1-ին շրջանի . — ք. — կ.
2-րդ . . . . . — ք. — կ.
3-րդ . . . . . — ք. — կ.
Առաջին 5% ներքին փոխառութեան
տոմսեր . . . — ք. — կ.
2-րդ . . . . . — ք. — կ.
5¹/₂% ըչնտեր . — ք. — կ.
Ոսկէ ըչնտ . . — ք. — կ.
Թիֆ. քաղ. վարկի ընկեր.
օբլիգ. . . — ք. — կ.
Պետական բանկի
4% տոմսեր . . — ք. — կ.
Երկաթուղու ըչնտ — ք. — կ.
Ագնուակ. հող. բան.
կի գրաւադրքերը — ք. — կ. գն.

Անորոշ է հեռագրատ

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

—

Մեծ-Ղազախստան. պ. Ն-ին։ Արտագրել տալու համար պէտք է մէկ րուբլի ուղարկէք։ Արտագրողը մէկ րուբլի է ստանում։

Խմբագիր-Հրատարակիչ

ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նաւային երթևեկութիւն Բաթումի, Օդեսայի և կ. Պօլսի միջև, Նոյեմբերի 5-ից սկսած.

Բաղուց դէպի Ք

Հինգշաբթի՝—Ճաշից յետոյ ժամը 4-ին, ուղիղ գծով՝ Նովօրօսիյսկի և Կերչի վրայով։

Շաբաթ՝—երեկոյեան ժամը 8-ին, շրջանառու գնացքով բոլոր նաւահանգիստներով։

Երկուշաբթի՝—երեկոյեան, արտասահմանեան գնացքով կ. Պօլիս։

Բաղուց դէպի Փոթի գնում է

Երեքշաբթի՝— կէս գիշերուայ մօտերքը, Օդեսայից, շրջանառու գնացքով։

Ուրբաթ՝—առաւօտեան, Օդեսայից, ուղիղ գծով՝ կերչի և Նովօրօսիյսկի վրայով։

Շաբաթ՝—առաւօտեան, կ. Պօլսից։

Փոթիից Բաղուց գնում է

Երեքշաբթի՝—Սուխումից եկող Ղըմի-Կովկասեան շոգենաւի մօտ։

Հինգշաբթի՝—առաւօտեան ժամը 9-ին, Ղըմի-Կովկասեան ուղղակի մարդակիր շոգենաւին։

Շաբաթ՝ — առաւօտեան ժամը 9-ին Ղըմի-Կովկասեան և Րումֆլեխա-Ալնատօլեան շրջանառու մարդակիր շոգենաւին։

Չորեքշաբթի՝—երեկոյեան, ուղևորող ժամանակամիջոցներում ուղևորող ապրանքակիր շոգենաւ։

Բաթումից Փոթի գնում է

Ուրբաթ և կիրակի՝—ցերեկուայ ժամը մօտ 2-ին։

Երկուշաբթի՝—Օդեսայից Ղըմի-Կովկասեան նաւահանգիստներով եկող ապրանքակիր շոգենաւը։

—

Պօստային կառքերի երթևեկութիւն ռազմավիրակեան ճանապարհի վրայ մինչև 1889 թ. մայիսի 15-ը։

Թիֆլիսից դուրս է գալիս

Հինգ հոգուս տեղ ունեցող կարէտը՝—առաւօտեան 8 ժ., գիշերում է Մէհթի կայարանում. վ ա ղ ի կ ա ւ կ ա զ հասնում է մեզ օրը երեկոյեան 8 ժամին։

Վեց հոգուս տեղ ունեցող օմնիբուսը՝—ցերեկուայ 4 ժ., առանց գիշերելու, վ ա զ ի կ ա ւ կ ա զ հասնում է մեզ օրը երեկոյեան 7 ժ.

Վլադիքաւկազից դուրս է գալիս

Հինգ հոգուս տեղ ունեցող կարէտը՝—առաւօտեան 8 ժ. գիշերում է Մէհթի կայարանում, Թիֆլիս հասնում է մեզ օրը 8 ժ., Ճաշից յետոյ.

Վեց հոգուս տեղ ունեցող օմնիբուսը՝ — Ճաշից 30 վայրկեան անց, առանց գիշերելու. մեզ օրը հասնում է Թիֆլիս երեկոյեան 9 ժ. 50 վ.

VIN
DE PEPTONE PEPSIQUE
DE
CNAPOTEAUT
Pharmacien de 1-re classe
A PARIS
AUTORISÉ EN RUSSIE
Պարիզի առաջնակարգ դեղագործ
Պ. Շապօտօի հնարած
ՎԻՆ ԴԸ-ՊԷՊՏՕՆ ՊԷՊՏԻՔ
անուանեալ գինին
Ռուսաստանում ընդունուած.

Առանց ստամոքսը հոգնեցնելու սնուցանել հիւանդ կամ ապաքինեալ անձերը.

Ահա այս դժուարին խնդիրն է որ լուծեց վերոյիշեալ համեմ գինին։ Այս դեղի յատկութիւնն է կազդուրել և սնուցանել ստամոքսը, լեարդի, աղիքների գանազան ախտերի, ինչպէս նաև դժուարամարսութեան, անախորժութեան, անարխնութեան ենթակայ եղող հիւանդները։ Սնուցանում և զօրացնում է նաև շաքարախտից, գանազան տենդից, թանչքից (dysenterie) քաղցկեղից (cancer) և այլ տեսակ ուռոյցքներից հիւծող և մաշուող հիւանդները։ Մեով բանիւ այն ամեն պարագաներու մէջ, ուր անհրաժեշտ է սնուցանել ծանր հիւանդները ու թոքախտ ունեցողները և կազդուրիչ սնունդով վերանորոգել նրանց ոյժը, և որոնց համար ոչինչ օգուտ չեն տալիս գանազան տեսակ մսի հիւթերն ու ջրերը և հում մսոյ, Շապօտօի գինին միայն կարող է օգտակար լինել։ Այս գինին ծերերի և ծանուկների համար սննդարար հիւթերից ամենաընտիրն է և կաթնատու կանանց կաթն էլ առատացնում է։

Ծախվում է Պարիզ, Վիվիէն փողոց, № 8 և գլխաւոր դեղավաճառների մօտ։

(M) ը 30—12

Մեզանից անկախ պատճառներով, մինչև այժմ մեր թարգմանած — Նառաբս-դօկտօր Կրասնօ պօլսկու

«ԳԱԶՏՆԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԻՆ

Վէնեբեան ախտերից բժշկուելու մասին»

խորագրով գրքոյկը լոյս տեսնել չկարողացաւ։ Ներկայումս մենք աշխատում ենք, որքան կարելի շուտով այդ գրքոյկը լոյս հանել և տարածել։ — Բաժանորդագրութիւնը շարունակւում է. գինն է 20 կոպէկ։ Օտարաքաղաքացիները բացի գնից, պէտք է ամեն մի հինգ օրինակի համար ուղարկեն նաև երկու հատ 7 կոպ. պօստի մարկայ, որպէս ճանապարհածախք։

Մեր հասցէն—Баку. — Константину А. Геворцянцу.

Կ. Հ. Ղևոնդեանց

(Զ) 5—2

ՇԵՐԱՄԻ ՍԵՐՄ

Պատրաստ է և ծախւում է շերամի սերմ, դեղին իտալական լուժոժից, որ երեք տարի է աջողութեամբ գնում է Կովկասում։

Յանկացողները թող վաղօրօք յայտնեն մեզ իրենց պահանջը։

Գինն է 80 կոպ. ամեն մի զօլտնիկին.

¹/₄ փունտից աւել առնողներին զիջումն կը լինի։

Հասցէն—Дербентъ. Константину Г. Меликъ-Шахназарянцъ.

20—3

РОДИЛЬНЫЙ ПРІЮТЪ
акушерки
С.З. ХИЗАНОВОЙ
Сололаки, Садовая ул.. д. № 42.

ՔՆՆԴԱՐԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ՍՕՓԻՍ ԽԻԶԱՆԵԱՆԻ

Սէյթակ, Սադովայա փողոց, տ. № 42.

Թէ ցերեկուայ և Թէ գիշերուայ ամենայն ժամանակ՝ ընդունվում են չքղինեը, երկունքով բռնուածները (ցաւողները) և ծննդականները, որոնք խնամվում են շարունակ մանկաբարձի հսկողութեան տակ. տրվում է նրանց նաև սպասակեդէն և կերակուր։

Ծննդի և ծննդին հետևող չքնաղ լնութեան համար վճարում են՝ 50 րուբլի (առանձին սենեակում) և 10-ից մինչև 30 րուբլի (ընդհանուր սենեակներում)։

Օրական 1-ից մինչև 3 րուբլի

X—39

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթևեկութիւն «Թիֆլիս» կայարանում

Գնում է

Բաթումի, պօստային. 8 ժ. 49 վ. առ.
Բագու, ,, 10 ժ. 46 վ. եր.
Սուրամ, ապ. մար. գն. 3 ժ. 21 վ. ց.
Ազատաշէն, խառն գն. 8 ժ. 20 վ. առ.

Գալիս է

Բաթումից, պօստ. 10 ժ. 15 վ. եր.
Բագուից, ,, 8 ժ. 6 վ. առ.
Սուրամից, ապ. մարդ. 8 ժ. 24 վ. առ.
Ազատաշէնից, խ. գն. 8 ժ. 18 վ. եր.

ԽԼՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ԽՅՃՈՑ ԳԼԽԻ ՄԷՋ

Ինչպէս ազատուի մարդ այդ տկարութիւնից

Բացատրութիւնների մասին գիմել, ռուսերէն կամ Ֆրանսերէն լեզուով գրած, Ի. Գ. Նիկօլսոնին 4 rue, Drouot. Պարիզ (Ֆրանսիա)

15—5

ՆԵՐԿԱՐԱՐ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԱՏՐՃԵԱՆՑ

ՏԱՃԿԱՍՏԱՆՑԻ

Պատիւ ունի ծանուցանելու, որ սկսած է քաղաքումս ներկարարութիւն, կարող է եւրոպական ամեն տեսակ գոյներ անխունի ներկել, և ի հարկին գոյներն վեր առնելով ուզուած գոյնը տալ, գիւրամատչելի գներով. պէտք է գիմել Շադինօվի հին քարվանսարայում № 14.

6—3

ԱՐԴԵՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿՆ Է ԵԻ ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

„ՔԵԱՐԱՄԻ ԵՒ ԱՍԼԻԻ“

ՀԷՔԻԱԹԸ, ՀԱՆԴԵՐՁ ԵՐԳԵՐՈՎ։

Փոխադրութիւն Թիւրքերէնից

Աշխատասիրեց ԱՇՂ-ՋԻԱՆԻՆ

Ծախւում է Ալէքսանդրապօլ, Գ. Սանօյեանցի տպարանում։

6—5

ԳՕԼՈՎԻՆՍԿԻ ՊՐՕՍՊԷԿՏԻ ՎՐԱՑ

ԴՈՎԼԱԹԵԱՆՆԵՐԻ

ՆՈՐ ԲԱՑ ԱՐԱՆՑ ՄԱԳԱԶԻՆՈՒՄ

Մերիմանեանք տանը, Նահանգապետ պօպօրանի տակ

ՄԵՆՔ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ստացուած է արտասահմանեան և ռուսական նոր՝ տղամարդկերանց և տղաների հագուստ։

ԴՈՎԼԱԹԵԱՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋՈՒԱՑ ՄԱԳԱԶԻՆՈՒՄ

Գօլովինսկի պրօսպէկտի վրայ, Մերզոյեանի տանը (նախկին Բելլէ)

ՄԱԳԱԶԻՆԸ ՓԱԿՈՒԵԼՈՒ ԱՌԹԻՒ

Վերջնական էժան վաճառք է նշանակած

ՄԵԾ ՁԻՋՈՒՄՈՎ

Մինչև դեկտեմբերի 24-ը, այնտեղ մնացած ապրանքից

19—7

ԴՕԿՏՕՐ ԺԵՐԱՐԻ ԵՐԿԱԹ

ՌՈՒՍԻԱՑՈՒՄ ԹՈՂՅԱՏՐԱԾ

Այս երկաթեայ դարմանն թեթևակի լուծողական լինելու առաւելութիւնն ունի. Պարիզի բժշկական ճեմարանի հաշիւը ցոյց է տալիս, որ նա աջողութեամբ գործ է դրվում ջերմից ջեղուածների, արևից ծառացածների կամ անկիրթ դէմ։

Դէպօն գտնվում է Պարիզում, 8, rue Vivienne, և Ռուսիայի նշանաւոր դեղատներում։ 26—11

ՌՅԻՀԿ ՄԻՍՏՔ ԵՐԱՄԲԵՆՑ

ԱԼԻՍԱՆԻՑ ԷՋՄԻԱՉԻՆ

Նկարագիրը

ՈՒԽՏԱՒՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Քառասնից փոխարինիններով

Գինն է 50 կոպէկ

Գիմել «Նոր-Դար»-ի խմբագրութեան։ (Ա.) Ջ—57

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 6-го Декабря 1888 г. Տպարան Կավկազ լրագրի գրատեղեակի Типографія конторы газеты Кавказъ, Гол. пр., д. Читахова